

Nowakowski, Przemysław

W ciągłym ruchu... : o Maxine Sheets-Johnstone

Archiwum IPE, 99-100

2022

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W ciągłym ruchu...

O Maxine Sheets-Johnstone

Przemysław Nowakowski

Maxine Sheets-Johnstone jest jedną z bardziej rozpoznawanych autorek pracujących na polu integracji fenomenologii i nauk szczegółowych. Choć jej kariera nie jest związana w szczególności z pracą akademicką na żadnej konkretnej uczelni (aktualnie jest *courtesy professor* na University of Oregon), swoje życie poświęciła dwóm pasjom: nauce i tańcowi. Co w szczególności łączy jej pierwsza – wznawiana – publikacja książkowa: *Phenomenology of Dance* (1966/1979/1980). Sama opisuje siebie jako interdyscyplinarną badaczkę zajmującą się: (...) *filozofią, biologią ewolucyjną, psychologią i psychiatrią, antropologią, sociopolitycznym wymiarem ludzkiego życia oraz tańcem*³⁵.

Jest autorką licznych publikacji, w tym siedmiu książek (*Phenomenology of Dance* 1966/1979/1980, *The Roots of Thinking* 1990, *Roots of Power: Animate Form and Gendered Bodies* 1994, *Primacy of Movement* 1999/2011, *The Roots of Morality* 2008, *The Corporeal Turn: An Interdisciplinary Reader* 2009, *Putting Movement Into Your Life: A Beyond Fitness Primer* 2011), a także redaktorką dwóch (*Illuminating Dance: Philosophical Explorations* 1985, *Giving the Body Its Due* 1992), jak również – autorką pięćdziesięciu artykułów naukowych.

W swoich badaniach Sheets-Johnstone odwołuje się do fenomenologii (gdzie preferuje Husserla, a nie – bardziej „cielesnego” Merleau-Ponty'ego, co widać choćby w poniższym artykule), biologii ewolucyjnej (filogenezie) – sięgając po klasyków tych badań takich jak Darwin, kwestiom rozwojowym (ontogenezie) oraz do neuronauk, gdzie (co również widać w poniższym tekście) szczególną sympatią darzy Aleksandra Łuriję. Jest autorką koncentrującą się raczej na syntezie, łącząc w jedną, całościową wizję badania z wielu różnorodnych dziedzin.

³⁵ <http://uoregon.academia.edu/MaxineSheetsJohnstone>, 27.11.2011.

Wydaje się, że głównym obszarem swoich badań uczyniła ruch i doświadczenie bycia w ruchu. Zarówno w perspektywie biologicznej, gdzie szczególnie wiąże się to z kategorią życia, jak i fenomenologicznej, gdzie wiąże się to ze świadomością (doświadczenia emocji, ruchu, ciała). A wszystko to – w kontekście doświadczenia w tańcu, stąd też zapewne sympatia Sheets-Jonstone do proponowanej przez Łurię kategorii „melodii kinetycznej” jako czegoś naturalnego dla naszego poruszania się³⁶. Ponadto należy zauważyć, że zainteresowania te nie ograniczały się jedynie do teoretycznych poszukiwań badań nad ruchem. Poza pracą naukową, Sheets-Johnston zajmuje się profesjonalnie tańcem oraz nauczaniem tańca.

Do efektów jej ostatnich badań należy teza o tak zwanym *zwrocie cielesnym* (*the corporeal turn*), czyli oparciu się na bardzo szczegółowych badaniach dotykowo-kinestetycznych aspektów ciała (ze szczególnym uwzględnieniem filo- i ontogenezy) (patrz: Sheets-Johnstone 2011).

Kompletny życiorys naukowy Sheets-Johnstone można odnaleźć pod adresem:

<http://pages.uoregon.edu/uophil/faculty/profiles/msj/>

Literatura:

Sheets-Johnstone, M. 2011. The Corporeal Turn. Reflections on Awareness and Gnostic Tactility and Kinaesthesia. *Journal of Consciousness Studies*, 18(7-8): 145–68.

³⁶ O tej kategorii poza samym Łurią, którego niektóre prace przetłumaczono na język polski, wspomina w swoich pracach również Oliver Sacks, szczególnie w książce *Stanąć na nogi* (1996/2011).